או גשרים או נפשות . כעין שעושין על הקבר : **מולילין לא סמדא כנגדן** . אם בליטות הללו אינן קרן מזרחית לפונים [לא] כלומר יש בליטה אחרת כנגדה בקרן מזרחית דרומית ואינו מהוה לזו ומודד מן האחת ולחוץ כדי שיהא התחום שוה לכתי קרעות ולא יהא כאן קלר וכאן תרוך : **ופושין פופן** . לא התחומין מרוכזין כדי שיהא לאפים לנדדין כאחמנע ולא עגולין שיהא להן לאפים באחמנען וכנדדין הן מתמעטין כדרך כל עגול ,ובעיר מרוכזת עסקינן אחין הא לאו לאפים על לאפים דהוו כמי תחומין מרוכזים לאפים ואין מרוכזין דתחומין מרוכזין לאו דווקא שיהא לרכן כרחבן שהרי רחבן למידת העיר היא אם קטנה אם גדולה ואין לאפים אלא מרוכזין דקתני למעוטי עגולין כדי שיהא נשכר את הזויות : **גמ' מד מני מתניתין** . בלאפ : **מכר מכר** שמוסיפין לה לאריס אחם יש לאכר שיולא מן העיר בקרן מזרחית דרומית [לאפ] כלומר לאכר גם בקרן מזרחית לפונים ומודדין ממנו : **מערם סמכפלה** . משום דפליגי במשמעות לשון מכפלה נקט לה הכא משום דפליגי כמי בליטת דמתניתין וכן בתחילת פרק המוכר את הספינה : **שני כתים** . היו כה זה לפנים מזה :

כית פנימי	כית מיטן	פתח מערב

כים ומליח . הוי כפולה בשתי מקרות לאכל שני בתים לא שייך בהו לשון כפולה : **שכפולה כזוגות** . שנכנסו כולן חים ויוצאין להייט זוג זוג דכתיב (נחמיה מג) שמה קברו את אכרים ואת אשה וגומר : **עלו** . כלפי מעלה ללא שיהו חכמים בלשונם : **מדלג כשיב ויחם** . זה וימלוך פלוני תחתיו: **מוציא כריבי** . לחם גדול בדורו וכל היכא דקתי 'בריבי' הכי פירושו : **נב כל אחד ואחד** . כמה היה מחודד לשומר בכולן הכרתי מה תריפות יש מזה לזה : **וחכמה כל אחד ואחד** . כמה זה חכם מזה וכמה למד יותר ממנו : **מיבעים מימא במשנתינו** לא למד דבר אחד אלא בריבי ואנו בכולן : **פתח גמרא** . התחיל בה : **ר"מ נא עמדו מכיריו על פוף דעתו** . כדתמרינן בפרק קמא (דף יג:) שהיה אומר על טומאה מקור ומרחה פניט : **פתח מונם** . רחבו כ' ואל היכל י' : **מדקים** . מהו שמופיעין כה מדקי בגדים והוא דק ביותר : **כשיבא בגודא לגמרא** . כיצד אנו יכולין לומר בכותא בנקב לר"מ שהרי אנו מדקדקים בלשון יודעין להניח סימנין נאין ואין בלשון מזה ומזה בלשון אחר אע"פ שמניחם אחר,שיעור בלשון אחר מסכתא דנגעים פרק ראשון (משנה ה) ומסכת אהלות פרק שלישי (משנה ב) : **דגלי מסכתא** . למדו לאחרים כך שמעתי . **ילמוני ושמעו** . לפי שמעוטיהן מכוונות לאיסור ליסור ולהיתר היתר : **דוד דגלי מסכתא** . כדאמר בברכות (דף ד:) שהיה **יגע בתורה** ומביא **הלכות** בדם ובפיר ושילית ואומר מפיכוסת רבי יפה דגתי יפה זכיתי כו' ואמרינן נמי במועד קטן (דף מז.) עדיו הטעני יוסב בשבת תחכמוני זה דוד כו' :

ירשיע

וגשרים ונפשות שיש בהן בית דירה מוציאין את המדה כנגדן ועושין (ה) אותה כמין טבלא מרובעת כדי שיהא נשבר את הזויות : **גמ'** **רב ושמואל חד אמר** מעברין **וחד אמר** מאברין מאן דאמר מאברין *אאבר אבר ,ומאן דאמר מעברין כאשה עוברה .מערת המכפלה רב **ושמואל חד אמר** *שני בתים זה לפנים מזה **וחד אמר** בית ועלייה על גביו,בשלמא למאן דאמר זה על גב זה היינו מכפלה,אלא למאן דאמר שני בתים זה לפנים מזה מאי מכפלה? שהכפולה בזוגות ,ממרא קריית ארבע *א"ר יצחק קריית הארבע זוגות אדם וחוה אברהם ושרה יעקב ולאה .ויהי בימי אמרפל רב **ושמואל חד אמר** נמרוד שמו ולמה נקרא שמו אמרפל? שאמר והפיל לאברהם אבינו בתוך כבשן האש **וחד אמר** אמרפל שמו ולמה נקרא שמו נמרוד? *שהמריד את כל העולם כולו עליו במלכותו .ויקם מלך חדש על מצרים *רב **ושמואל חד אמר** חדש ממש **וחד אמר** שנתחדש גזירותיו מ"ד חדש ממש דכתיב "חדש" ומאן דאמר שנתחדשו גזירותיו מדלא כתיב 'ויחת ויחלוך' ולמאן דאמר שנתחדשו גזירותיו הא כתיב אשר לא ידע את יוסף? מאי אשר לא ידע את יוסף דהוה דמי כמאן דלא ידע ליה ליוסף כלל : (סימן שמונה עשרה ושנים עשר למדנו *בדוד ויבן) : **אי"ר יוחנן** י"ח ימים גידלתי אצל רבי אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתינו **כיצד מאברין את העירים** באל"ף,איני והאמר **רבי יוחנן** י"ב תלמידים היו לו לרבי אושעיא בריבי וי"ח ימים גידלתי ביניהן ולמדתי לב כל אחד ואחד,וחכמת כל אחד ואחד לב כל אחד ואחד וחכמת כל אחד ואחד נמר,נמרא לא נמר אבעיית אימא מניידו דידהו נמר מיניה דידיה לא נמר ואב"א דבר אחד *במשנתינו קאמר **אי"ר יוחנן** בשהיינו לומדין **חורה** אצל ר' אושעיא היינו יושבין ארבעה באמה,אמר רבי **בשהיינו לומדין תורה** אצל רבי אלעזר בן שמוע היינו יושבין ששה ששה באמה אע"ג **יוחנן** *רבי אושעיא בריבי בדורו כר' מאיר בדורו מה רבי מאיר בדורו *לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אף רבי אושעיא לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו,אמר **ר' יוחנן** לבן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל **ואנו** כמלא נקב מחט סידקית,ראשונים-ר"ע,אחרונים-ר"א בן שמוע **איבא דאמרי** ראשונים-ר' אלעזר בן שמוע,אחרונים-ר' אושעיא בריבי ואנו כמלא נקב מחט סידקית *אמר **אביי ואנו** כי סיכתא בגודא לגמרא אמר **רבא ואנן** כי אצבעתא בקיקא לסברא אמר **רב אשי ואנן** כי *אצבעתא בבירא לשכחה .אמר רב יהודה אמר רב **בני יהודה** שהקפידו על לשונם נתקיימה תורתם בידם,**בני גליל** שלא הקפידו על לשונם לא נתקיימה תורתם בידם,מידי בקפידא תליא מילתא? אלא **בני יהודה** דדייקי לישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן **בני גליל** דלא דייקי לישנא ולא מתנחי להו סימנא לא נתקיימה תורתן בידם *בני יהודה** נמרי **מחד רבה נתקיימה תורתן בידם ,בני גליל דלא נמרי מחד רבה לא נתקיימה תורתן בידם,רבינא אמר **בני יהודה** דגלו מסכתא נתקיימה תורתן בידם,**בני גליל** דלא גלו מסכתא לא נתקיימה תורתן בידם-דוד דגלי מסכתא *שאול לא גלי מסכתא,דוד דגלי מסכתא כתיב ביה *יראני וישמחו" שאול דלא גלי מסכתא כתיב ביה (*אל כל) אשר יפנה

ירשיע

מסכתא כדכתיב ביה יראיך יראוני וישמחו . אבל בני גליל דלא קפדי אלשונם ולא נמרי מחד רבה ולא דקו (לשונם) [בלשונם] ולא נתקיימה תלמודם בידם ולא גלו מסכת נמי כשאול דכתיב ביה ובכל אשר יפנה

וקבר וכיח הכנסת וכל הנהו דקתני בגמ' **בבריית** שים להם בית דירה נלו לבית דירה עביד ולו ליח בית דירה לאו דירה הוא דקתני שים להן בית סתמא לדירה קאמר קבר עביד הלכך אף ע"ג דלא דייר בה דירה היא דנפש בעי שעל הקבר כדפ"ה בגמרא אלא לגשרים קאי דגשר דירה לא קאי אנפשות שים בהן בית דירה . הא דקתני שים להן בית דירה לאו דירה הוא אלא לגשרים קאי דגשר דירה לא קאי אנפשות כדמוכח בבריית דנפשות גופיה בפסחים יונים (מי ששברו) [משישברו] את פנסיהן בגון שובך של יונים עשוי בגוין עומד . ירושלמי בית נבנס מוציאין אותו כנגד העיר פנים יצא מוציאין את העיר כנגדו. רב תני מעברין מלשון אשה עוברה . שמואל תני מאברין מוסיפין לה אבר.רב תני עד שיאותו לאורו כדכתיב אך בזאת נאותה לכם. שמואל תני יעותו כדכתיב לדעת לעות את יעף דבר . (תני רב) [רב תני] אידיהם כדכתי' כי קרוב יום אידם שמואל אמר עידיהם כדכתיב ועדידם המה שעתידים לבייש עוברהן . כתיב ומשה יקח את האהל כמה היה רחוק מיל והיה כל מבקש משה אין כתיב אלא כל מבקש ה' מיכן כל המקביל פני רבו כמקביל פני השכינה.רב אמר כתיב ויאשר אליהו התשבי ונו' והלא אליהו מיזרעין של נביאים היה אלא מלמד שכל עמידות שעמד לפני אחיה השילוני כאילו עמד לפני השכינה . ויבא אחרון וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים וכי לפני האלהים אכלו . אלא מלמד שכל המקבל פני חבירו כאלו מקבל פני שכינה . מערת המכפלה רב ושמואל חד א' ב' בתים זה לפנים מזה וחד אמר בית ועלייה קריית ארבע ד' וזוגות אדם וחוה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה א"ר יוחנן ר"ב תלמידים היו לר' אושעי' (ב"ר) [בריבי] וששה חדשים גדלתי אצלו ולמדתי (מכל) [לב כל] אחד ואחד וחכמת כל אחד ואחד ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתנו כיצד מאברין [באל"ף] היינו יושבין ד' באמה ור' אושעי' היה ביניהן כר' מאיר בדורו ולא עמדו חבריהם על סוף דעתם . א"ר יוחנן לבן של ראשונים וחם ר' עקיבא(חכמים אחרים) כפתחו של אולם מ' אמה אבל של אחרונים והיא רבי אלעזר בן שמוע כפתחו של היכל כ' אמה ואנו לביני כמלא נקב מחט סדקית . פי' מחם דק מאד כסיכתא בגודא לגסרא . פי' היתד בכותל שאינו לא מעלה ולא מוריד.כך אנו לסברא כאצבעתא בקירה פי' (רב) [רק] כשפניח אצבעו בתוכו נעשה גומא וכשמגביה מפעפע ועולה ופחלאת הגומא כאלו לא נשקעה בתוכה אצבע ולא היתה גומא בתוכו אפר רב אשי ו ל ש כ ח ה כאצבעתא (בבירא) [בביזרא] . פי' כמו ששוקע אצבע בזירעונים כמו חרדל וכיוצא בו נראה כאלו עשה גומא וכאשר מרים אצבעו חוזרת ומתמלאת את הגומא מיד . כך אנו כשמשלימים מסכת ומתחילין אחרת מיד שוכחים הראשונה: אמר רב יהודה אמר רב בני יהודה שמקפידים על לשונם ומחתי סימן וגמרי מחד רבה ודייקי לישנא נתקיימה תלמודן בידן . ולא עוד אלא דגלו

פי' פנים בניין כמו שובך כדאמרינן (סנהדרין כה) בספרייתי יונים (מי ששברו) [משישברו] את פנסיהן בגון שובך של יונים עשוי בגוין עומד . ירושלמי בית נבנס מוציאין אותו כנגד העיר פנים יצא מוציאין את העיר כנגדו. רב תני מעברין מלשון אשה עוברה . שמואל תני מאברין מוסיפין לה אבר.רב תני עד שיאותו לאורו כדכתיב אך בזאת נאותה לכם. שמואל תני יעותו כדכתיב לדעת לעות את יעף דבר . (תני רב) [רב תני] אידיהם כדכתי' כי קרוב יום אידם שמואל אמר עידיהם כדכתיב ועדידם המה שעתידים לבייש עוברהן . כתיב ומשה יקח את האהל כמה היה רחוק מיל והיה כל מבקש משה אין כתיב אלא כל מבקש ה' מיכן כל המקביל פני רבו כמקביל פני השכינה.רב אמר כתיב ויאשר אליהו התשבי ונו' והלא אליהו מיזרעין של נביאים היה אלא מלמד שכל עמידות שעמד לפני אחיה השילוני כאילו עמד לפני השכינה . ויבא אחרון וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים וכי לפני האלהים אכלו . אלא מלמד שכל המקבל פני חבירו כאלו מקבל פני שכינה . מערת המכפלה רב ושמואל חד א' ב' בתים זה לפנים מזה וחד אמר בית ועלייה קריית ארבע ד' וזוגות אדם וחוה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה א"ר יוחנן ר"ב תלמידים היו לר' אושעי' (ב"ר) [בריבי] וששה חדשים גדלתי אצלו ולמדתי (מכל) [לב כל] אחד ואחד וחכמת כל אחד ואחד ולא למדתי ממנו אלא דבר אחד במשנתנו כיצד מאברין [באל"ף] היינו יושבין ד' באמה ור' אושעי' היה ביניהן כר' מאיר בדורו ולא עמדו חבריהם על סוף דעתם . א"ר יוחנן לבן של ראשונים וחם ר' עקיבא(חכמים אחרים) כפתחו של אולם מ' אמה ואנו לביני כמלא נקב מחט סדקית . פי' מחם דק מאד כסיכתא בגודא לגסרא . פי' היתד בכותל שאינו לא מעלה ולא מוריד.כך אנו לסברא כאצבעתא בקירה פי' (רב) [רק] כשפניח אצבעו בתוכו נעשה גומא וכשמגביה מפעפע ועולה ופחלאת הגומא כאלו לא נשקעה בתוכה אצבע ולא היתה גומא בתוכו אפר רב אשי ו ל ש כ ח ה כאצבעתא (בבירא) [בביזרא] . פי' כמו ששוקע אצבע בזירעונים כמו חרדל וכיוצא בו נראה כאלו עשה גומא וכאשר מרים אצבעו חוזרת ומתמלאת את הגומא מיד . כך אנו כשמשלימים מסכת ומתחילין אחרת מיד שוכחים הראשונה: אמר רב יהודה אמר רב בני יהודה שמקפידים על לשונם ומחתי סימן וגמרי מחד רבה ודייקי לישנא נתקיימה תלמודן בידן . ולא עוד אלא דגלו

מקבה ◇ סוכה כה ע"ב ת"ח ובה ואשאל האשורה לזמן

נוטא/מקבה ◁ ליחמן ◁ אובל ראשית

נוטא/מקבה ◁ יחידת הזכורות

סוכה: ◁ הזכורות על בני יהודה בלימוד תורה